

CEDO. Cauza Danciu ș.a. împotriva României. Condamnarea statului român pentru încălcarea art. 2 din Convenție – dreptul la viața

La data de 12 mai 2020, Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a pronunțat în cauza Danciu și alții c. României, constatând, cu unanimitate de voturi, ca a existat o încălcare a art. 2 din Convenție. Hotărârea a fost pronunțată în legatură cu modul în care statul român și-a îndeplinit obligațiile pozitive de a proteja viața, cu ocazia desfășurării procesului penal. Plângerea adresată Curții Europene a Drepturilor Omului a fost formulată în numele succesorilor victimei de către de av. Iordachescu-Nițu Roxana și av. Iordachescu Constantin Eugen.

Cronologia evenimentelor, pe scurt, este următoarea:

La data de 17 septembrie 2008, numitul D.D. este victima unei tentative la infracțiunea de omor, fiind atacat de 5 persoane. Poliția - chemată de soția victimei – nu efectuează niciun demers pentru strângerea de probe. Durează 6 luni pentru începerea urmăririi penale și mai bine de 2 ani pentru emiterea rechizitoriului, timp în care victima formulează mai multe sesizări plângându-se de tergiversări. Rechizitoriul este practic o „mostră” de acuratețe juridică – 4 pagini agramate în care patru coautori primesc o soluție de scoatere de sub urmărire penală, iar în cazul celui de-al cincilea, tentativa de omor se transformă într-o simplă infracțiune de lovire sau alte violențe (încadrare juridică schimbată prin rechizitoriu, fără prezentare de material de urmărire penală, fără ca victimei să i se solicite depunerea plângerii prealabile etc.).

În 2012, Judecătoria Vișeu dispune achitarea inculpatului, dar nu înainte de a schimba din nou încadrarea juridică (acum în vătămare corporală). Între timp victima decedează, dar demersurile judiciare sunt continuate de soție și copii.

În 2013, Curtea de Apel Cluj judecă recursul formulat de Parchetul de pe lângă Judecătoria Vișeu, respectiv de părțile civile. Instanța schimbă din nou încadrarea juridică, reținând în mod corect tentativa la infracțiunea de omor calificat. De asemenea, sancționează erorile comise până la acest moment, trimițând cauza spre rejudecare instanței competente material - Tribunalul Maramureș.

Dupa mai bine de 2 ani de cercetare judecătorească laborioasă, Tribunalul pronunță soluția de condamnare. Pe fondul absenței unei anchete efective a poliției și parchetului, instanța a reușit să identifice toate contradicțiile apărării inculpatului și să înlăture declarațiile martorilor date pro causa. În mod surprinzător, în 2016, Curtea de Apel Cluj dispune achitarea inculpatului, considerând că există „dubii” cu privire la probele în defavoarea acestuia.

Astfel, întregul proces a durat 7-8 ani de zile, însă cu toate acestea, organele statului au eșuat în identificarea unei

persoane responsabile pentru infracțiunea comisă. Nu s-a acționat cu celeritate imediat după comiterea faptei, nu s-au identificat martorii, nu s-a efectuat o cercetare completă la fața locului, tergiversându-se cauza. Deși au fost indicați autorii de la bun început, aceștia au fost audiați doar după 9 luni, fără ca persoana vătămată să fie anunțată. Din cinci persoane implicate, patru nu au fost trimise în judecată, iar a cincea a fost achitată definitiv de către instanța națională.

„Succesul” justiției române, care admite cu nonșalanță că nu își poate proteja efectiv cetățeanul nici în fața celor mai grave infracțiuni a fost, după aproape 12 ani de la momentul comiterii faptei, sancționat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Curtea a subliniat că în situațiile în care viața a fost pusă în primejdie în mod intenționat, autoritățile statului trebuie să acționeze din proprie inițiativă din momentul în care au aflat de cazul respectiv. Ancheta trebuie să fie efectivă, adică să fie de natură să conducă la identificarea și pedepsirea celor responsabili. Trebuie să fie realizate activități rapide și proactive de strângere și conservare a probelor, de cercetare la fața locului, de identificare și audiere a persoanelor implicate.

Prin hotărârea pronunțată s-a constatat că toate aceste neajunsuri indicate anterior au avut un impact negativ atât asupra eficienței, cât și a duratei măsurilor investigative, periclitolând abilitatea de a stabili faptele și amplificând posibilitatea ca o infracțiune să rămână nepedepsită. Pe cale de consecință, reținându-se încălcarea art. 2 din Convenție, Curtea a obligat statul român la plata sumei de 23.000 de euro către reclamant.